

Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui
Siunčiama per E. pristatymo sistemą

Į 2021-12-20 Nr. S-2021-5859

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO AUDITO KOMITETO SPRENDIMO

Valstybės įmonė Registrų centras (toliau – Registrų centras) gavo Lietuvos Respublikos Seimo Audito komiteto (toliau – Audito komitetas) 2021 m. gruodžio 15 d. posėdžio protokolo Nr. 141-P-35 išrašą, kurio 3 punkte keliama aktuali problema – daugiau kaip 50 proc. nevyriausybinių organizacijų nepateikia Registrų centrui metinių finansinių ataskaitų, o dalis pateiktų ataskaitų neatitinka įstatymų reikalavimų. Audito komitetas prašo Juridinių asmenų registro (toliau – Registras) tvarkytojo, vadovaujantis Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymu (toliau – Įstatymas), įspėti paramos gavėjus, tinkamai nepateikusius metinių finansinių ataskaitų rinkinio ir metinio pranešimo, veiklos ataskaitos arba metinės ataskaitos, o pastariesiems nepašalinus pažeidimų, t. y. per nustatytą terminą nepateikus metinių ataskaitų, panaikinti Registre įregistruotą paramos gavėjo statusą.

Informuojame, kad Registrų centras, siekdamas paskatinti juridinius asmenis (tarp jų, turinčius paramos gavėjo statusą) teikti finansinės atskaitomybės dokumentus, taiko šias priemones:

- periodiškai informuoja juridinius asmenis Registre įrašytais el. pašto adresais apie teisės aktuose įtvirtintą pareigą teikti finansines atskaitas;
- Registrų centro interneto svetainėje bei naujienų portaluose skelbiami pranešimai, informacija apie pareigą juridiniams asmenims teikti finansines atskaitas;
- lėšų pritraukimo kompetencijų ugdymo programos ir specialistų tinklaveikos platformoje fundraising.lt pateikta Registrų centro informacija nevyriausybiniams organizacijoms, kodėl svarbu teikti finansines atskaitas ir kaip tai padaryti.

Be to, Registrų centras, naudodamasis jam teisės aktais suteiktais įgaliojimais, taiko poveikio priemones juridiniams asmenims, neteikiantiems metinių finansinių ataskaitų:

- vadovaudamasis Įstatymo 13 straipsnio 6 dalimi, savo iniciatyva panaikina Registre įregistruoto paramos gavėjo statusą, kai paramos gavėjas per Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 2.66 straipsnio 4 dalyje nurodytą terminą, jei įstatymuose nenumatyta kitas terminas, Registro tvarkytojui nepateikė metinių finansinių ataskaitų rinkinio ir metinio pranešimo, veiklos ataskaitos arba metinės ataskaitos per 2 mėnesius po to, kai buvo įspėtas apie šį pažeidimą;

- pagal CK 2.70 straipsnį savo iniciatyva likviduoja juridinius asmenis, esant bent vienai iš CK 2.70 straipsnio 1 dalyje nurodytų aplinkybių, tarp jų ir kai juridinis asmuo nepateikia Registro tvarkytojui finansinės atskaitomybės dokumentų per dvylika mėnesių nuo CK ar kituose įstatymuose nustatytų šių dokumentų pateikimo Registrai terminų pabaigos (CK 2.70 str. 1 d. 1 p.);

- pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 589 straipsnio 97 punktą pradeda administracinių nusižengimų teiseną, atlieka administracinių nusižengimų tyrimą, surašo administracinių nusižengimų protokolus bei skiria administracines baudas dėl ANK 223 straipsnyje 2 dalyje numatyto pažeidimo – finansinių ataskaitų nepateikimo Registro tvarkytojui laiku.

Pastebėtina, kad, po paramos gavėjo statuso panaikinimo vadovaujantis Įstatymo 13 straipsnio 6 dalimi, didžioji dalis juridinių asmenų vis tiek nepateikia finansinės atskaitomybės dokumentų. Registro tvarkytojas, atsižvelgdamas į tai, kad tiek CK numatyta juridinių asmenų likvidavimo Registro tvarkytojo iniciatyva procedūra, tiek Įstatyme numatyta paramos gavėjo statuso panaikinimo procedūra reikalauja daug administracinių ir žmogiškųjų išteklių, pirmiausia inicijuoja juridinių asmenų, daugiau kaip trejus metus neteikiančių finansinės atskaitomybės dokumentų ir daugiau kaip penkerius metus neatnaujinančių duomenų, likvidavimą, t. y. tvarko Registrą, kad jame būtų teisingi ir aktualūs duomenys.

Registrų centras, atsižvelgdamas į tai, kad kiekvienais metais finansinės atskaitomybės dokumentų nepateikia daugiau kaip 80 tūkst. juridinių asmenų, be to daugiau kaip 40 tūkst. juridinių asmenų daugiau kaip 5 metus neatnaušina duomenų Registre, ir siekdamas, kad Registre būtų kaupiami teisingi, išsamūs ir aktualūs duomenys, 2020 m. pradėjo aktyviai vykdyti ir šiuo metu tęsia juridinių asmenų likvidavimo Registro tvarkytojo iniciatyva procesą.

Pažymėtina, kad Juridinių asmenų registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. 1407 „Dėl Juridinių asmenų registro nuostatų patvirtinimo“, 116.3 papunktyje nustatyta, kad *Registro tvarkytojas panaikina juridinio asmens paramos gavėjo statusą, kai juridiniam asmeniui įregistruojamas teisinis statusas „inicijuojamas likvidavimas“*. Taigi, jeigu juridinis asmuo nepateikia finansinės atskaitomybės dokumentų per tris mėnesius nuo pranešimo apie numatomą inicijuoti juridinio asmens likvidavimą CK 2.70 str. 1 d. 1 p. pagrindu išsiuntimo ar viešo paskelbimo, juridiniam asmeniui įregistruojamas teisinis statusas „inicijuojamas likvidavimas“ ir išregistruojamas paramos gavėjo statusas.

2022 m. balandžio 1 d. Registre buvo įregistruota 33 117 juridinių asmenų, kurių teisinė forma – asociacija, labdaros ir paramos fondas, viešoji įstaiga. Iš šio skaičiaus 16 080 juridinių asmenų (49 proc.) nėra pateikę metinių finansinių ataskaitų už 2020 m. Šiuo metu iš metinių finansinių ataskaitų nepateikusių 16 080 juridinių asmenų 3 248 pradėta likvidavimo Registro tvarkytojo iniciatyva procedūra ir įregistruotas teisinis statusas „inicijuojamas likvidavimas“.

Iš likusių 12 838 finansines ataskaitas nepateikusių juridinių asmenų 8 010 turi įregistruotą paramos gavėjo statusą, iš kurių 3 795 juridiniams asmenims jau pradėta likvidavimo Registro tvarkytojo iniciatyva procedūra ir įregistruota Registro tvarkytojo žyma apie inicijuojamą juridinio asmens likvidavimą. Suėjus trijų mėnesių terminui po pranešimo apie numatomą inicijuoti juridinio asmens likvidavimą išsiuntimo ar viešo paskelbimo, jeigu juridinis asmuo nebus pateikęs Registro tvarkytojui finansinės atskaitomybės dokumentų, Registro tvarkytojas juridiniam asmeniui įregistruos statusą „inicijuojamas likvidavimas“ ir išregistruos paramos gavėjo statusą.

Dėl likusių 4 215 juridinių asmenų, turinčių paramos gavėjo statusą, sprendimai bus priimti įvertinus metinių finansinių ataskaitų už 2021 metus teikimą, t. y. jeigu juridinis asmuo bus nepateikęs finansinės atskaitomybės dokumentų daugiau kaip 3 metus, bus inicijuotas likvidavimas, likusiems bus surašyti pranešimai apie numatomą paramos gavėjo statuso panaikinimą vadovaujantis Įstatymo 13 straipsnio 6 dalimi.

Informuojame, kad nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2022 m. balandžio 1 d. buvo išregistruoti paramos gavėjo statusai 1 603 juridiniams asmenims, tiek inicijavus likvidavimo procedūrą, tiek išsiuntus pranešimus apie numatomą paramos gavėjo statuso panaikinimą. Tikėtina, kad 2022 m. bus išregistruoti paramos gavėjo statusai tiems juridiniams asmenims, kuriems 2021 m. inicijuota likvidavimo procedūra (3 795), jei šie juridiniai asmenys nepateiks dokumentų, paneigiančių CK 2.70 str. 1 d. nurodytas aplinkybes.

Pažymėtina, kad Registrų centro vykdoma veikla tiek likviduojant juridinius asmenis Registro tvarkytojo iniciatyva, tiek panaikinant paramos gavėjo statusą juridiniams asmenims, nepateikusiems finansinės atskaitomybės dokumentų, iki šiol nefinansuojama, t. y. Registrų centras minėtas procedūras vykdo tik iš įmonės lėšų. Registrų centras 2017 m. rugsėjo 26 d. raštu Nr. (1.11.7)s-8120 „Dėl finansinių ataskaitų problematikos analizės apžvalgoje identifikuotų problemų ir Juridinių asmenų registro atliekamų darbų“ kreipėsi į Lietuvos Respublikos finansų ministeriją bei Lietuvos Respublikos teisingumo ministeriją, o 2018 m. vasario 8 d. raštu Nr. (1.11.1)s-1383 „Dėl Juridinių asmenų registro tvarkytojo atliekamų funkcijų“ – į Lietuvos Respublikos susisiekimo ministeriją dėl papildomo finansavimo juridinių asmenų likvidavimo procedūroms Registro tvarkytojo iniciatyva

vykdyti, tačiau finansavimas nebuvo skirtas. Apie finansavimo problemą buvo informuotas ir Audito komitetas 2019 m. balandžio 5 d. raštu Nr. S-21628 (7.29 E) „Dėl informacijos pateikimo“ ir 2019 m. birželio 17 d. raštu Nr. S-37589 (7.29 E) „Dėl valstybės įmonei Registrų centrui pavestų su finansinių ataskaitų teikimu, juridinio asmens likvidavimu Registro tvarkytojo iniciatyva bei paramos gavėjo statuso panaikinimu susijusių funkcijų įgyvendinimo“. Be to, 2021 m. lapkričio 4 d. rašte Nr. S-130962(15.1E) „Dėl Juridinių asmenų registro nuostatų pakeitimo projekto“ teikėme siūlymą Teisingumo ministerijai juridinių asmenų likvidavimą Registro tvarkytojo iniciatyva įtraukti į Teisingumo ministro valdymo sričių 2021–2023 metų strateginį veiklos planą, atitinkamai numatant valstybės biudžeto lėšų skyrimą likvidavimo Registro tvarkytojo iniciatyva procedūrai vykdyti. Iki šiol sprendimai dėl juridinių asmenų likvidavimo Registro tvarkytojo iniciatyva veiklos finansavimo nepriimti.

Patikiname, kad Registrų centras deda visas pastangas, siekdamas efektyvinti tiek juridinių asmenų likvidavimo Registro tvarkytojo iniciatyva procesą, tiek paramos gavėjo statuso panaikinimo procesą ir užtikrinti, kad Registre būtų kaupiama tiksli ir teisinga informacija apie juridinius asmenis.